

Kas ilmateated saarte kohta valetavad?

Andmed ilma kohta on õiged, vaid mõõtmiskoh- tade ja prognoosidega esineb probleeme, sest Saaremaa on suur ja lai.

AIN KALLIS

ml@maaleht.ee

Kui Eesti asuks keset Sahara kõrbe või Siberi taigat, piisaks sellise maalapi ilma ennustamiseks vaid paarist-kolmest mõõdupaigast. Et aga elame nii geopoliitiliselt kui ka geograafiliselt, st kliima- tiliselt põnevas kohas Läänemere ääres, peame teadupoolest alati ootamatusteks valmis olema.

Seda, et kliimaatilisel oleme suurriik, teame kõik – on ju Võru ja Kuressaare keskmiste õhu- temperatuuride erinevused näiteks palju suuremad kui Võrul ja Moskval!

Nagu riik riigis

Riigiks riigis peavad end ka saar- lased. Neid ei rahulda ammu il- mateave nende pealinna ega si- semaa kohta – ilmajaamu on vähe! Ja neil on paljuski õigus – vanemad jaamad asutati pooltei- se sajandi eest, lähtudes riigikait- sest ning meresõidu ohutusest. Pool sajandit tagasi oli ka saare

TIIT BLAAT

keskel meteoposte, kus majan- dite agronoomid pidid mõõtmi- si tegema, mõni neist, nt Karja, töötas päris edukalt.

Praegu saab õhusooja kohta Saaremaal andmeid vaid ranni- kult (Vilsandi, Sõrve, Roomas- saare). Kuressaare rahvas kur- dab, et Roomassaare sadamast saadavad andmed ei iseloomusta linna tegelikku kliimat, kuigi “... ssaarte” vahemaa on vaid mõni kilomeeter. Tõepoolest – jutt on jumala õige: 18. detsembril 2009 mõõdeti Roomassaare sadamas õhutemperatuuriks -5° , samal ajal kui vaid kilomeetri kauge- sel Kuressaare lennuväljal oli see $-15,7^{\circ}$!

Muidugi on niisugune drasti- line temperatuurigradient väga erandlik ja iseloomustab vaid mere mõju talvisel poolaastal.

Erinevused suuremate saar- te (Saaremaa ja Hiiumaa) ranni- ku ja sisealade soojusrežiimis on üpris tuntavad. Võrdleme näi- teks Sõrve, Kuressaare ja Karja ilmaandmeid. Neist Sõrve töö- tab praeguseni, Kuressaare jaam (asus kilomeetri kaugusel linnast ja 1,6 km Roomassaarest) suleti 2000. aasta juulis, Karja post aga detsembris 1996.

Klimatoloog Kaarel Kirde soo- vitas kunagi suve iseloomustami- seks kasutada päevade arvu, mil maksimaalne temperatuur üle-

tab 25° ja talvede puhul päeva- de arvu miinimumtemperatuu- riga alla -20° .

Ajavahemikul 1963–1992 oli selliseid päevi suvel Karjas 288, Kuressaares 164 ja Sõrves vaid 44. Ka pakaselisi päevi oli sise- maal enam – Karjas kolmeküm- ne aasta jooksul 176, Kuressaa- res 116 ja Sõrves 43. Arvesta- ge veel seda, et Karja polegi just keset saart, vaid 8 km kaugusel Soela väinast.

Seega on juulis korralikumat kuuma oodata Karjas keskmisel 3,7 päeval, pealinnas umbes kahel päeval, Sõrves vaid üle aasta.

Kuidas on lood prognooside- ga? Alates 2013. aastast anna-

Praegu saab õhusooja kohta Saaremaal andmeid vaid rannikult, erinevused ranniku ja sisealade soojus- režiimis on aga üpris tuntavad.

vad sinoptikud Saaremaa kohta kahed andmed – ühed arvud Kuressaare ja teised sisemaa kohta (www.ilmateenistus.ee). Esmas- päeval, 11. juulil oli ilmateenis- tuse arvuti koostatud asulapõ- hine ennustus kella 17–18 kohta Kuressaares: õhutemperatuur 19 kraadi, tuul 4,7 m/s.

Kell 17 mõõtis ilmaportaali ilm. ee linnas sooja 18 kraadi, tuult 2 m/s, Roomassaare andmeil oli sooja $19,6^{\circ}$, tuule maksimumid küündisid 3,4 m/s. Pole paha.

Kuressaare saab ilmajaama

Juuli keskel leppisid linnapea ja Keskkonnaagentuuri asedirektor Arne Männik kokku, et koostöös tehakse Kuressaarde uus ametlik ilmavaatluspunkt, mis peaks pa- remini iseloomustama kuurort- linna kliimat.

Üks korralik ilmajaam on üsna kallid löbu, sestap on vara- sematel aastatel loobunud uue mõõtekoha asutamisest nii linna kui ka sisemaal.

Roomassaarest saaks tege- likult tõusta hoopis suuremat tulu kui seni: miks ei võiks Kuressaare võtta endale päikese- pealinna tiitli – on ju seal alates 2008. aastast, jaama püstitamise ajast, mõõdetud kõige rohkem päikesepaiste tunde.